

Programiranje za Internet

predavanja
v.as.mr. Samir Lemeš
slemes@mf.unze.ba

25. PHP

- Šta je PHP?
- Varijable (promjenljive)
- Primjer (formular)
- Jednostavne računske operacije
- Povezane riječi ('strings')
- Petlje
- Naredbe za kontrolu programa
- Uslovno grananje programa

Šta je PHP?

- **PHP** (skraćenica od *PHP: Hypertext Preprocessor*) je skript-jezik koji se direktno upisuje u HTML stranice, tj. autor upisuje PHP naredbe skupa sa HTML-naredbama u jednu datoteku.
- Prilikom pozivanja ove datoteke, PHP-naredbe se "*prevode*" uz pomoć jednog dodatnog software-a na serveru, i to korak po korak - tj. onako kako su napisane, i rezultat tog "*vrednovanja*" vraća se posmatraču kao rezultat.
- Da bi to funkcionisalo, server mora biti "*PHP-sposoban*". Standardno uređen server ne prepoznaje ove PHP naredbe, tako da ih ne može prevesti ni prepoznati.

Šta je PHP?

- U zavisnosti od načina instalacije, ovaj dodatni software-a može "*prevoditi*" tj. razumije samo datoteke sa nastavkom ".php", ili također i datoteke sa nastavcima ".html", ".htm".
- Nastanak PHP se vezuje za 1994 god. i od tada ima sve više i više pristalica. Poseban značaj ima korištenje PHP-a u vezi sa "*bazama podataka*".
- PHP-jezik je dosta sličan programskom jeziku C, javi i perlu.

Ubacivanje PHP u HTML

- Za ubacivanje PHP naredbi u HTML imamo 4 mogućnosti:


```
<?...?>
<?php...?>
<script language="php"> ... </script>
<%...%>
```

– ["..." stoji za PHP naredbe po volji.]

Prva PHP naredba

- Prvi primjer, kao i uvijek je "Hello world!".
- Naredba **echo** pokazuje tekst na ekranu, (tzv. strings):


```
<? echo "Hello world!" ; ?>
```
- Na kraju svake PHP naredbe stoji "**tačka-zarez**";
- U PHP-u postoji više "*specijalnih znakova*". Najvažniji od njih je znak "\n". On označava novi red.


```
echo "Zdravo\n";
```
- Ova naredba se razlikuje od sljedeće:


```
echo "Zdravo<BR>";
```
- U prvom slučaju će u HTML tekstu koji server vraća biti izveden "novi red". U drugom slučaju HTML tekst sadrži HTML naredbu za novi red.

Varijable (promjenljive)

- Sve promjenljive počinju sa znakom \$
`$text = "Ja sam jedna recenica!";`
`echo $text,$text,$text;`
`$i = "duga";`
`$k = "kratka";`
`echo "Ja sam jedna $i$i$i$i$i$i recenica!";`
`echo "Ja sam jedna $k recenica!";`
`$i = 10;`
`$j = 5;`
`echo $i,"+$j,"=",$i+$j;`
- Tip promjenljive (cijeli broj, decimalni broj, tekst ...) dobija se automatski prilikom primjene.

Primjer (formular)

- ```
<FORM ACTION="RadiNesto.html" METHOD="POST">
<INPUT NAME="ImePolzboru">
<INPUT TYPE="submit">
</FORM>
```
- Prilikom "klika" na **SUBMIT** dugme, biće pozvana datoteka **RadiNesto.html**. Ova datoteka može npr. ovako izgledati:  
`<?>`  
`echo "Vi ste ukucali $ImePolzboru . ";`  
`?>`
  - Tekst koji je ukucan u formular-polje **ImePolzboru**, sačuvan je (memorisan) u PHP promjenljivoj **\$ImePolzboru**.

## Jednostavne računske operacije

Znak	Radnja	Primjer
+	Sabiranje	<code>\$i + \$j</code>
-	Oduzimanje	<code>\$i - \$j</code>
*	Množenje	<code>\$i * \$j</code>
/	Dijeljenje	<code>\$i / \$j</code>
%	Ostatak	<code>\$i % \$j</code>

## Povezane riječi ('strings')

- `$d = "Dugacak";`
- `$k = "Kratrak";`
- `echo $i.$k;`
- (pokazuje na ekranu riječ DugacakKratrak)
- Kao i u C i C++ i može se koristiti:
- `$i++` uvećava varijablu \$i za 1
- `++$i` uvećava varijablu \$i za 1
- `$i--` umanjuje varijablu \$i za 1
- `--$i` umanjuje varijablu \$i za 1

## Povezane riječi ('strings')

- Razlika između `$i++` i `++$i` :
- `$i=0;`
- `echo $i++;`
- 0
- vraća 0 (nulu), tek nakon toga se vrijednost `$i` uvećava za 1.
- U drugom slučaju:
- `$i=0;`
- `echo ++$i;`
- 1
- U ovom slučaju će najprije `$i` biti uvećano za jedan i tek onda biti pokazana vrijednost 1 na ekranu.

## Petlje

- ```
$t = "Moram sam raditi zadatke !<BR>\n";
$i = 0;
while ($i<10)
{
    echo $t;
    $i++;
}
```
- U ovom slučaju će biti 10 puta pokazan tekst koji je sadržan u promjenljivoj \$t. Na početku se varijabla \$i postavlja na vrijednost 0 (nula), i onda u svakom novom prolazu kroz petlju uvećava za 1 (jedan). Kada vrijednost dostigne 10, uslov `$i<10` nije više ispunjen i petlja se napušta.

Naredbe za kontrolu programa

- ```
$t = "Moram sam raditi zadatke !
\n";
for ($i=0;$i<10;$i++)
{
 echo $t;
}
```
- 'for' petlja se sastoji od tri izraza. U opštem slučaju:  

```
for (izraz1;izraz2;izraz3)
{
 ...
}
```
  - Sa vrijednošću **izraz1** inicijalizira se petlja (*brojač se stavlja na početnu vrijednost*).
  - Vrijednost data u **izraz2** predstavlja krajnju vrijednost .
  - Kada se ona dostigne izlazi se iz petlje.
  - Kroz **izraz3** daje se tzv. "*korak*", tj. dajemo vrijednost za koju treba povećati ili umanjiti brojač.

## Uslovno grananje programa

```
if ($i<0)
 //ako je $i manje od nule
{
 echo "$i je manje od nule\n";
 //pokaži na ekranu tekst ...
}
```

Uslovno grananje programa

```
if ($i<0)
 //ako je $i manje od nule
{
 echo "$i je manje od nule\n";
 /*pokaži tekst */
}
else
 // u suprotnom slučaju...
{
 echo "$i nije manje od nule\n";
 /* pokaži ovaj tekst*/
}
```

Uslovno grananje programa

- Ako jednu promjenljivu treba više puta testirati, onda je lakše upotrijebiti naredbu **switch** . Primjer:

```
switch ($ime)
{
 case "Suljo": echo "Ja sam Suljo"; break;
 case "Mujo": echo "Ja sam Mujo"; break;
 case "Haso": echo "Ja sam Haso"; break;
 default:
 echo "Nisam Suljo, Mujo, Haso, ja sam Huso";
}
```